

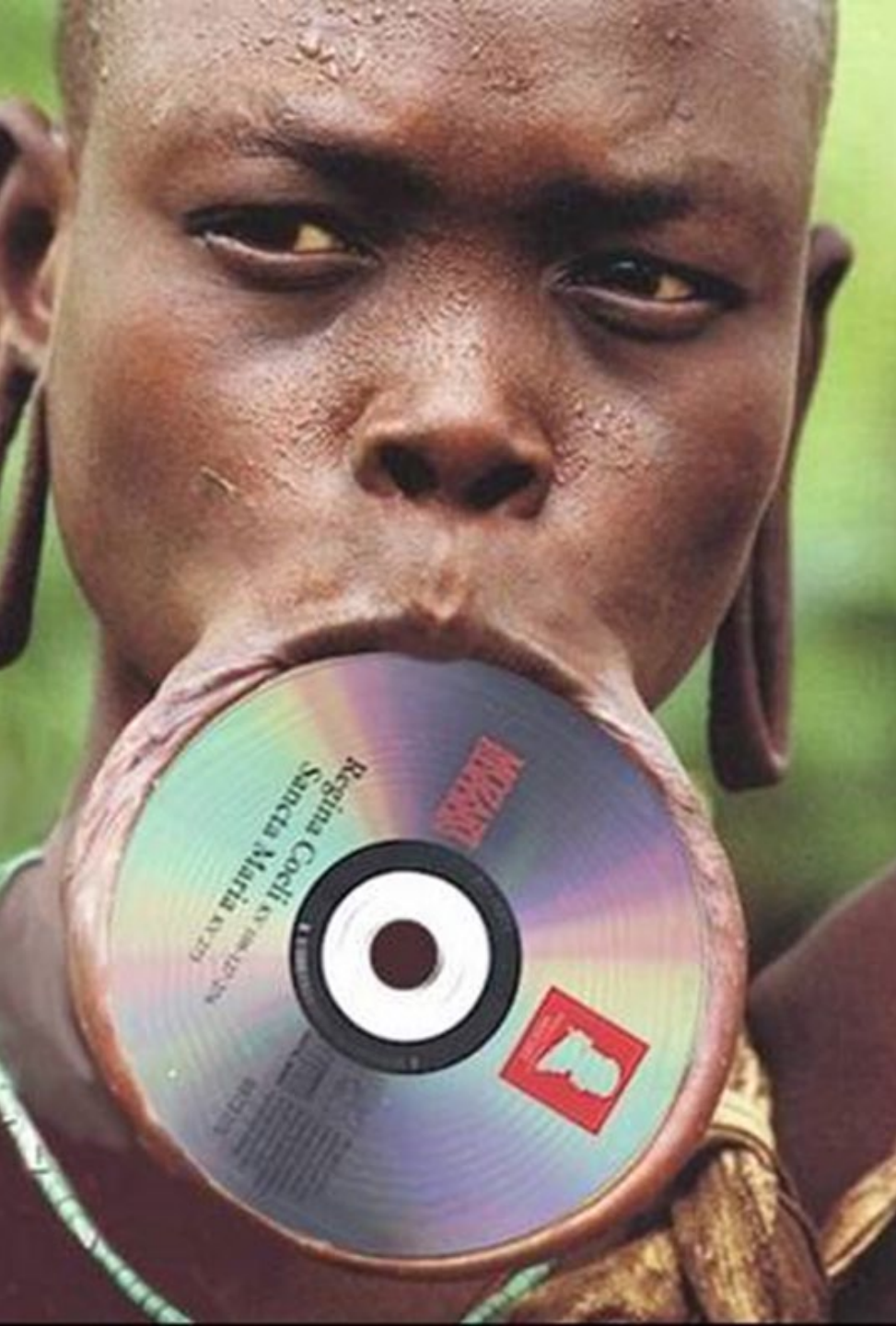
Personaliseren

(indentificeren)

bron: (van den Berg, 2009)

Een beeld zegt meer dan 1000 woorden

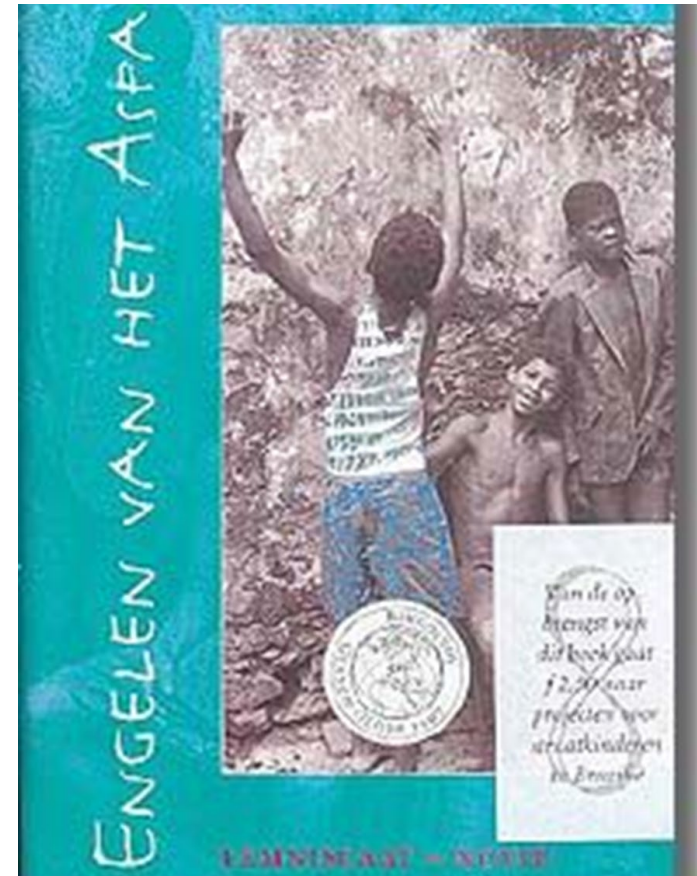
Leerstof laten leven.

Aardrijkskunde laten leven.

Abstracte zaken betekenisvol maken

bron: (van den Berg, 2009)

- Belangstelling wekken (en vasthouden), motiveren en kritische vragen oproepen, bewustwordingsprocessen.
- dmv filmfragmenten, openingsteksten methodes, educatieve serie, ppt met beeldmateriaal, boek

Geluiden en geuren helpen beeld nog meer te versterken

Werkvormen

“Verhalen kinderen ver weg centraal stellen om leven in ver land voorstelbaar te maken.”

- Verhaal vertellen, mbv PPT achtergrond, attributen van het gebied, kleding, geluiden en geuren.
- Strip verhaal laten maken nav situatie
- Dagboek laten schrijven van een persoon
- Online slumtour (zie geografie)
- Teken van levende grafieken
- Dag laten beschrijven van een dag uit het leven van een hoofdpersoon
- Toneelstukje laten opvoeren nav een situatie
- Boek voorlezen/laten lezen
- Film laten bekijken

PERSONALISEREN

- Verhalen vertellen is niet voorlezen.
- Vertellen speelt af in het hier en nu.
- Een verhaal komt meer tot leven door het te vertellen.
- Je kunt inzoomen als je voelt dat dat nodig is, of gas terug nemen als het te spannend of te saai wordt.
- De woorden kies je in het moment, dat maakt de beleving bij een verteld verhaal zo sterk.
- En...er zijn veel kinderen die gemakkelijker info tot zich nemen door te horen en te zien (en ruiken en voelen).

Oefening voor de studenten: oefen met:

- Goed je voeten in de grond zetten. Stevig voor de klas staan.
- Contextbepaling, tijdsbepaling en geografische plaats/gebiedsbepaling.
- Optimaal stemgebruik (diverse stemmen, intonatie, gevoelsuitingen enz)
- Aan de hand van voorbeeld verhalen / zelfgekozen / zelfverzonnen verhalen ga je zelf met een verhaal aan de slag
- Omgaan met lichaamsexpressie
- Het gebruik van je voorstellingsvermogen, visualisaties en de bijbehorende teksten die dit ondersteunen.

60% wordt gezien/lichaamsbeweging,

30% intonatie/stemgebruik,

10% verhaal

- De opbouw van een verhaal
- Elk verhaal heeft een begin en einde. In sprookjes is dat heel duidelijk herkenbaar (het begint met “er was eens.....” en eindigt met “en ze leefden nog lang en gelukkig”).
- Een hulpmiddel voor verteller is de 5 hoofdpunten van structuur:
  1. **De exposé**
    - Informatie dat je geeft voordat het eigenlijke verhaal begint. Het is informatie voor de luisteraar om het verhaal te kunnen plaatsen. (bv wie wat waar en waarom, personages, tijd en plaats)
  2. **Het motorische moment**
    - Start van een verhaal (in sprookjes: op een dag.....)
  3. **De climax**
    - Hoogtepunt van het verhaal. Hier vertel je je verhaal naar toe, het moment waar iedereen op zit te wachten.
  4. **De afloop**
    - Het fysieke einde van het verhaal. (de opdracht is vervuld, de schat is gevonden, zoektocht is ten einde, de ravage van een natuurramp is beëindigd) Alle elementen vallen op zijn plaats.
  5. **Het eindbeeld**
    - Het laatste beeld dat de verteller meegeeft. (de moraal, de wijsheid van het verhaal of verwijzing naar hier en nu)
    - “De prins leefde nog lang, arm en alleen. En toch was hij gelukkig”.
- Wat is het motief van je verhaal? Het geeft aanwijzingen voor de 5 hoofdmomenten. Denk aan keuzes voor spanningsopbouw, ritmeverschillen en weglatingen.

Voorbeeld zelf gemaakt verhaal (Jordy Dijkmeijer)

Het is vrijdag 11 maart 2011 als Yoshida Shinya aan het werk is in zijn kantoor (dia 1).

Yoshida is systeembeheerder voor een groot bedrijf die wereldwijd grote zaken doet. Yoshida begint elke dag om half 9 ochtends met werken tot 5 uur smiddags, maar die eindtijd zal vandaag niet om 5 uur zijn... Het is kwart voor 3 smiddags als het kantoor hard begint te schudden (dia 2).

Kasten beginnen om te vallen en Yoshida hoort collega's gillen. Hij ziet dat collega's onder hun bureaus gaan. Als het schudden voorbij is loopt Yoshida naar buiten (dia 3).

Als hij op straat staat, ziet hij dat er gebouwen zijn omgevallen. Hij maakt zich erge zorgen om zijn familie met wie hij samenwoont. Daarom gaat hij zo snel mogelijk naar huis toe. Onderweg ziet hij nog meer gebouwen die zijn omgevallen. Als Yoshida bij zijn huis aankomt, ziet hij tot zijn opluchting dat zijn familie, waaronder zijn ouders, ongedeerd zijn. Ook valt de schade aan zijn huis mee, hier is hij heel blij mee want dan hoeft hij later niet veel te repareren aan zijn huis. Maar dan...(dia 4)

Yoshida hoort het luchtalarm gaan. Het is het luchtalarm voor een tsunami. Yoshida stapt samen met zijn ouders en zijn vrouw in de auto en begint zo snel mogelijk weg naar hoger gelegen gebied te rijden (dia 5).

Yoshida en zijn familie hebben geluk. De tsunami bereikt hun huis niet, maar als Yoshida savonds weer thuis komt hoort hij dat de tsunami wel veel andere gebieden geraakt zijn en er veel doden zijn gevallen. Maar Yoshida is thuis en kan vannacht gewoon weer in z'n huis slapen en weer verder met zijn leven. Maar als hij ochtends wakker wordt, weet hij nog niet dat dit de dag is dat alles gaat veranderen in zijn leven. Het is zaterdag 12 maart rond 3 uur smiddags als er weer alarmen (dia 6) afgaan.

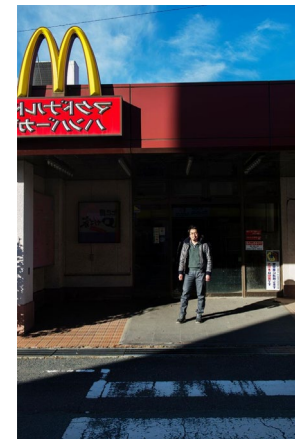
Yoshida is thuis en hoort dat dit niet de tsunami alarmen zijn. Dan ziet hij een politieauto door de straat rijden en hoort uit de luidspreker de politieagent zeggen dat er iets is gebeurd met de kerncentrale een stukje verderop. Hij hoort dat hij moet evacueren. Yoshida gaat samen met zijn familie naar een noodopvang waar hij op televisie ziet dat er explosies (dia 7) hebben plaatsgevonden en dat er een grote hoeveelheid radioactief stof de lucht is ingegaan.

(Dia 8) Dit was het verhaal van Yoshida over de aardbeving, tsunami en kernramp van maart 2011 in Japan. De aardbeving bleek een kracht van 9.1 op de schaal van richter. Dat was zwaarste aardbeving in de geschiedenis van Japan. De tsunami die kustgebieden trof had golven tot wel 15 meter hoog. Dat is wel 5 verdiepingen hoog. Door de tsunami kwamen er bijna 16.000 mensen om het leven. Door de kernramp moesten meer dan 100.000 mensen geëvacueerd worden net als Yoshida. Door deze gebeurtenis raakte hij zijn baan kwijt en net als zijn hele leven.

Opdracht
Ik heb in het verhaal verwijzingen naar dia's, deze staan in de PowerPoint. In de PowerPoint staan foto's, filmpjes en geluiden die ik gebruik om het verhaal levender te maken. Ik had als feedback gekregen om het verhaal uit mijn hoofd te leren waardoor het verhaal beter over komt en media te gebruiken. Deze heb ik dus hierin nu verwerkt.

**Channel 4
News**
channel4.com/news

Verhaal mbv diverse attributen, door Roel

Sloppenwijken Albanië

FEEDBACK CONCRETISERINGSVORM PERSONALISEREN – PERSOONLIJK VERHAAL

Feedback van: [REDACTED]

Feedback voor: [REDACTED]

Kijkvragen:

- Staat de student stevig voor de klas? Hoe zie je dat in houding? Of niet?

ja. duidelijk verhaal.

je zou nog meer de rinkel kunnen gebruiken.

- Geef tips/tops tav optimaal stemgebruik (diverse stemmen, intonatie, gevoelsuitingen enz)

stem is duidelijk.

gebruikt verschillende volumes → prima!

- Welke uitingen van lichaamsexpressie heb je gezien? Ondersteunt het verhaal juist wel of niet?

Gebruikt je handen goed.

Dat ondersteunt je verhaal!

- Welk gebruik van voorstellingsvermogen, visualisaties, heb je gezien? (plaatjes, voorwerpen, kledingstukken, regendruppels, geluid)

Albanes heeft kaart getekend op het bord

- Wat is het motief van het verhaal? Welke aanwijzingen voor de 5 hoofdmomenten herken je?

- Hoe was de keuze voor spanningsopbouw, ritmeverschillen en evt weglatingen.

voor de volgende keer nog meer te 'maken' punten. zorgen dat alles klaar staat
meer ze echt wel naar de plek.
(foto's etc. muziek etc).

Verhalen vertellen in onderwijs is belangrijk:

1. Verhalen zijn concreet en verbonden met ervaring.
2. Zien vertellen, doet vertellen.
3. Verhalen verbinden.
4. Verhalen doen een beroep op je verbeelding
5. Verhalen maken contexten zichtbaar.
6. Verhalen doen beter (kennis en inzichten) onthouden.
7. Verhalen stimuleren het leren met alle vermogens :
  - ✓ Op het gevoel (hart)
  - ✓ Op verstand/verbeelding (hoofd)
  - ✓ Op de zintuigen (lichaam)
  - ✓ Op het verlangen (ziel)Gevoelens, geur en wat je ziet.

Tips voor verhalen vertellen

1. **Gebruik de tegenwoordige tijd.** De beste vertellers vertellen verhalen alsof ze zich voor hun ogen afspelen. Die methode geeft een anekdote een gevoel van onmiddellijkheid waardoor de luisteraars zich meer betrokken gaan voelen. Belangrijk is de combinatie en het samenspel van gebaren en woorden. Dit is vooral van toepassing als je zelf verhalen maakt.

2. **Speel met de verschillende elementen van je verhaal.** Wanneer je ervaringen met anderen deelt ben je niet verplicht om van het begin naar het midden en dan naar het einde van het verhaal te gaan. Zonder daarom verwarring te scheppen, kan een verhaal veel interessanter en spannender lijken wanneer je in het midden ervan begint om pas dan naar het begin terug te keren. (bij zelf gemaakt verhaal van bv personaliseren)

3. **Stap in de huid van je hoofdrolspelers.** Wees niet bang om zowel verteller als acteur van je verhaal te zijn. Indien je verhaal een conversatie bevat, speel de hoofdrolspelers dan tegen elkaar uit (verschillende stemmen). Naast het feit dat het je verhaal veel onderhoudender maakt, zullen luisteraars de karakters die worden beschreven beter leren kennen en begrijpen.

4. **Kies het juiste moment om af te sluiten.** Lees en ontleed de reacties van je toehoorders. Indien je ziet dat de interesse afzwakt, maak dan snel een eind aan je betoog. Kom tot de clou en weg ermee. Er komen altijd nieuwe kansen.

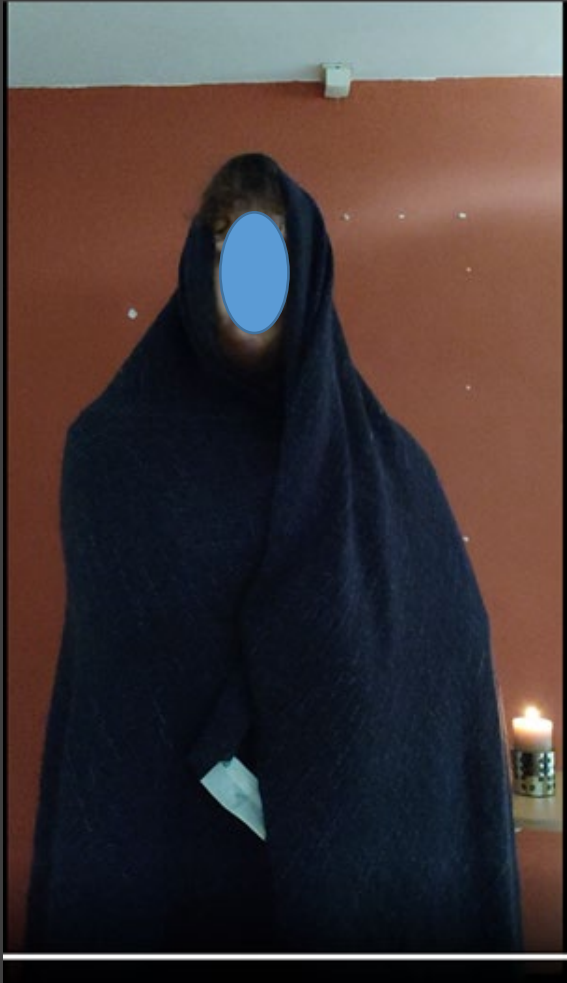

Opdracht

- Jullie moeten specifiek voor deze concretiseringsvorm een verhaal vertellen. In de voorgaande informatie is uitgelegd waarom.
  - DUS: Vertel een kort verhaal (max 10 minuten)en neem dit op.
  - Vraag vervolgens feedback aan je medestudenten (minimaal 3 medestudenten of coach/leerlingen) adhv kijkvragen en evt tips en tops.
  - Hanteer de onderstaande stappen.
- 1.**Kies of verzin een verhaal.** Stel jezelf de vraag: wat is dit voor soort verhaal?
  - 2.**Lees het verhaal**
  - 3.**Ontleed de structuur van het verhaal.**
    - Wat is nodig om te vertellen voordat het verhaal gaat lopen (exposé)
    - Met welke handelingen begint het verhaal (motorisch moment)
    - Waar gaat het verhaal naar toe (climax)
    - Hoe loopt het af, wat is het eindbeeld (ze leefden nog lang en gelukkig)
  - 4. (maak 5 tekeningen, maak een strip/storyboard, schrijf steekwoorden op, beschrijf verhaal in korte zinnen, schrijf verhaal helemaal uit) .Oefen je verhaal adhv max 5 a-4tjes (spiekbrieven), evt meerder keren) (evt voor de spiegel)
    - Denk aan gebruik zintuigen
    - **Vertel het verhaal eerst aan jezelf, vertel wat je ziet en ook wat je voelt**
  - 5.**Vertel het verhaal**
    - Met veel enthousiasme
    - Vergeet goed of fout
    - Oordeel niet over jezelf
    - Zorg dat je het verhaal laat voelen
    - Als je wat vergeet of er gaat iets fout. Niet benoemen
    - Zie het als een vakantie verhaal. Dat vertel je aan iedereen anders. Vraag je niet af of je het goed hebt verteld.
    - Doe iets anders: gebruik een sjaal, gekke muts, regen maken, ppt met geluid op achtergrond, golfplaat, animatie op achtergrond. Doe het licht uit en gebruik kaarsen.
    - Begin en eindig met een ritueel (kaars uitblazen, liedje, gedicht, in andere taal spreken, geluid vulkaanuitbarsting, regen op dak in krottenwijk, onder tafel gaan zitten aardbeving)
    -
  - **Je leert verhalen vertellen door doen!**

Kijkvragen:

- Staat de student stevig voor de klas? Hoe zie je dat in houding? Of niet?
- Geef tips/tops tav optimaal stemgebruik (diverse stemmen, intonatie, gevoelsuitingen enz)
- Welke uitingen van lichaamsexpressie heb je gezien? Ondersteunt het verhaal juist wel of niet?
- Welk gebruik van voorstellingsvermogen, visualisaties, heb je gezien? (plaatjes, voorwerpen, kledingstukken, regendruppels, geluid)
- Wat is het motief van het verhaal? Welke aanwijzingen voor de 5 hoofdmomenten herken je?
- Hoe was de keuze voor spanningsopbouw, ritmeverschillen en evt weglatingen.

Feedback

Feedback Filmpje (verhaal)

tips:

- Soms misschien iets te langzaam
- misschien was het leuk dat je op het laatste het kaarsje had uitgeblazen (bij de dood van de derde broer)
- ~~je hebt~~ nog meer letten op stemintonatie (geen)
- dit vond ik eigenlijk al wel redelijk goed :) maar zie hier nog ~~er~~ eventueel verbetering

tops:

- leuke spannende introductie (wroeg me af, gaat er gebeuren')
- leuk gebruik van woorden
- leuk dat je zelf ook voorwerpen
- mooi verhaal
- je houding was relaxed en kalm / rustig

Feedback student 1

- Mooi gebruik van een kaarsje.
- Gebruik van een t-shirt.
- Goed gebruik van stemintonatie en lichaamsgebruik
- goed geprobeerd verschillende stemmen te gebruiken. Kan wel iets duidelijker, maar dit is al lastig genoeg.
- Gebruik van voorwerpen
- Praat rustig
- Goed einde

- Staat de student stevig voor de klas? Hoe zie je dat in houding? Of niet?

Student staat rechtop, kijkt recht in de camera en komt zelfverzekerd over.

- Geef tips/tops tav optimaal stemgebruik (diverse stemmen, intonatie, gevoelsuitingen enz)

Je hebt een fijn stemgebruik en je maakt gebruik van verschillende hoogtes en laagtes in de stem.

- Welke uitingen van lichaamsexpressie heb je gezien? Ondersteunt het verhaal juist wel of niet?

Er wordt veel gebruik gemaakt van handen. Verder is de gezicht mimiek bijpassend bij het verhaal.

- Welk gebruik van voorstellingsvermogen, visualisaties, heb je gezien? (plaatjes, voorwerpen, kledingstukken, regendruppels, geluid)

Er werden veel voorwerpen gebruikt. Zoals een boek, cape en een kaarsje. Dit was een leuke bijdrage aan het verhaal.